

RÆSON

Lars Erslev Andersen i RÆSON SØNDAG: Trump risikerer at skabe den største krise i Mellemøstens moderne historie

21.06.2025

Går USA sammen med Israel, kan det åbne en Pandoras æske af uoverskuelige konflikter, der vil være større end i krigene i Libyen, Irak og Afghanistan.

RÆSON SØNDAG

OPDATERET: Efter udgivelsen af denne artikel har USA indledt et angreb på Irans tre atomanlæg. Vi har derfor opdateret med et efterskrift, som du kan læse nederst i artiklen.

Af Lars Erslev Andersen, Dansk Institut for Internationale Studier

Ved at tillade Israel at angribe Irans atomanlæg – og likvidere iranske ledere, bombe boligblokke i Teheran og true med regimeskifte – risikerer Trump at skabe den største krise i det moderne Mellemøstens historie. En krise, der kan sende millioner på flugt, der kan mere end fordoble olieprisen på verdensmarkedet, og som kan føre til, at et land med godt 90 mil. indbyggere og en størrelse, der svarer til Frankrig, Tyskland og Spaniens samlede areal, kolliderer med myriader af uoverskuelige konflikter til følge.

Da Vesten fjernede Muammar Gaddafi i Libyen, banede man vejen til en farlig borgerkrig med regionale konsekvenser i Nordafrika og Mellemøsten. 20 års krig mod Taleban i Afghanistan førte til et brutalt islamistisk styre, og krigen i Irak førte til et fragmenteret land, der gav plads til verdens farligste jihadnetværk, som har terroriseret i Europa. Til sammenligning vil et sammenbrud af den iranske stat føre til endnu farligere konflikter end dem, som verden skabte med sine krige i Libyen, Irak og Afghanistan.

Efterretningstjenester, nedrustningseksperter og analytikere, der har fulgt Irans atomenergi-program i årtier, siger samstemmende, at de iranske faciliteter ikke kan bombes væk i en luftkrig. Meget kan ødelægges, og meget er formentlig allerede destrueret, men programmet er spredt ud over Iran, gemt under jorden, beskyttet af klippemassiver, og lagre af 60 pct. beriget uran forbliver ukendte. Man vurderer, at Iran, hvis det beslutter sig for det, i hemmelighed kan starte produktion af atombomber nu – men ingen ved om det er den vej, Iran vil gå. Kollapser staten, vil der stadig rundt omkring være radioaktivt materiale, som man ikke kan kontrollere – med risiko for at det af modstandsgrupper eller terrorister kan bruges til fx at lave såkaldte *dirty bombs*; konventionelle bomber, der spreder radioaktive stoffer.

Et Iran, hvis religiøse og militære ledere direkte angribes med henblik på at fjerne det iranske regime, kan desperat gribe til angreb på De Arabiske Golfstaters olieinstallationer. Det vil få olieprisen til at eksplodere og skabe en global økonomiske krise flere gange større end den, der fulgte Ruslands angrebskrig mod Ukraine. Tilbage vil der være rester af det iranske regime, modstandsgrupper, separatister, terrorister og mafiabander, som vil prøve at berige sig gennem allehånde af kriminelle netværk som menneske- og narkosmugling.

**Hvordan pokker mener
Israel og USA, at de kan
kontrollere Iran?**

Iran har en størrelse på 1.648.000 km²; Gazas areal er til sammenligning 365 km² og er systematisk blevet bombet i 20 måneder. Befolkningen er presset sammen på et lille bitte areal og er blevet nægtet mad og nødhjælp i mere end to måneder. Formålet med denne krigsførelse er ifølge Israel at eliminere Hamas. Men Hamas er der stadig, gidslerne er der stadig og Hamas kæmper stadig mod israelske soldater. Hvordan pokker mener Israel og USA, at de kan kontrollere Iran, det kæmpestore iranske areal, dets grænser, dets ressourcer af radioaktivt materiale samt iranske revolutionsgardister og militærfolk. Har man glemt, at det efter nedkæmpelsen af Saddam Husseins regime var irakiske revolutionsgardister, efterretningsfolk og officerer fra den opløste hær, der gik sammen med og skabte verdens farligste terrororganisation, Islamisk Stat, der gennemførte et af de største angreb i nyere europæisk historie i Paris i 2015? Og at de fortsatte med at gennemføre angreb i Belgien, Frankrig, Tyskland og andre steder.

At male Fanden på væggen

Lige nu hører vi erfarne militæranalytikere og forsvarsekspertes forklare os, at Iran er enormt svagt, hvorfor Trump skal sende USA direkte ind i Israelsk krig mod Iran og 'gøre arbejdet færdigt'. De vil afvise det scenario, der er tegnet op her og sige, at det er at male Fanden på væggen. Den samme argumentation så man forud for krigene i Libyen, Irak og Afghanistan, men her finder man i dag alt andet end velfungerende demokratiske stater med kvinder i lårkort og alkoholudskænkning på cafébordene: I stedet finder man i Libyen borgerkrig med udløbere til Sahel, overgreb mod borgere, terrorisme, et transitland for afrikanere, der vover færd over Middelhavet for at arbejde sort i Europa; man finder et fragmenteret Irak, der konstant er i splid med sig selv om, hvem der skal have magten, som ind i mellem giver plads til verdens farligste terrornetværk; og man finder et brutalt islamistisk styre i Afghanistan, der af samme grund har fået frataget humanitær bistand med den konsekvens, at op mod ni millioner afghanere lever på sultegrænsen, mens børn fryser ihjel hen over den kolde vinter, fordi de ikke har varmt tøj. Ifølge FN er 23 millioner afghanere truet af sult. Det er de afghanere, koalitionen krig gennem 20 år skulle frigøre og skabe en tryk fremtid for. Men det er hverken sket i Afghanistan, Irak og Libyen, og man kunne med god ret forsætte listen med Libanon, Yemen og Palæstina.

En ny storkrig vil øge risikoen for en mangedobling af alle de problemer, de tidligere regimeskifte krige skabte i Mellemøsten og Nordafrika.

**En ny storkrig vil øge
risikoen for en
mangedobling af alle de
problemer, de tidligere
regimeskifte krige skabte
i Mellemøsten og**

Atomaftalen virkede

Når vi ved, at en aftale vil virke og være garanti for, at Iran ikke udvikler atomvåben, skyldes det, at aftalen, der blev forhandlet mellem Iran, USA, FN og EU i 2015, faktisk virkede. Det var IAEA, de amerikanske efterretningstjenester og nedrustningsekspertter, der fulgte udviklingen, helt enige om: Iran lagrede ikke beriget uran eller producerede atomvåben. Det var der styr på.

Trump og Netanyahu var dog ikke enige: De beskyldte efterretningstjenesterne for at tage fejl, og det samme gør Trump i dag, hvor han siger, at Iran ikke må have atomvåben, som han mener, de er tæt på at få. IAEA og efterretningstjenester siger, at Iran med lagre af 60 pct. har kapacitet til at starte produktion, men at der ikke er tegn på, at iranerne faktisk gør det. Lige som i dag vidste Trump i 2018 bedre og trak USA ud af atomaftalen, der rent faktisk virkede. Konsekvensen var, at Iran truede med at ville starte berigelse og lagring af uran. Og alene fordi Trump skrottede aftalen, begyndte Iran at berige yderligere og har nu i dag lagre på 60 pct. beriget uran. Som bekendt skal der berigelse op til 90 pct. for at lave atomvåben, men processen fra 60 til 90 pct. er kort. Eftersom Iran reelt ikke har noget at anvende 60 pct. beriget uran til, er lagring af det en politisk trussel om at ville erhverve sig kapacitet til udvikling af våben – medmindre der kommer en ny aftale. Lige indtil Israels angreb på Iran i fredags var Trump enig med Golflandene om, at der skulle findes en forhandlingsløsning med Iran, og dermed en ny aftale, men efter han har set, hvor dygtige israelerne er til at skabe ødelæggelse i Iran, er han nu fristet til at slutte USA til krigen ved at sætte amerikansk militær ind.

Forløbet om atomaftalen

Historiciteten er således: I 2015 indgik USA under Barack Obama sammen med det internationale samfund en forhandlet aftale med Iran, der medførte kontrol med, at Iran ikke udviklede atomvåben. Denne aftale trak Trump USA ud af i 2018, hvilket var startskuddet til den krig, der nu forløber mellem Israel og Iran – og måske snart også med USA direkte involveret.

**Efter Trump har set,
hvor dygtige israelerne er
til at skabe ødelæggelse i
Iran, er han nu fristet til
at slutte USA til krigen
ved at sætte amerikansk
militær ind**

Overholdt Iran aftalen? Ja, det var det internationale samfund og efterretningstjenesterne enige om, at Iran gjorde. Hvorfor trak Trump så USA ud af aftalen? For det første var den forhandlet igennem under Barack Obama, hvilket i Trumps univers per definition gør den dårlig. For det andet var Israel stærkt imod den, fordi israelerne er af den opfattelse, at man simpelthen ikke kan forhandle med det shiamuslimske præstestyre i Iran. Dengang blev Israel støttet af Saudi-Arabien og Forenede Arabiske Emirater, der begge har ændret holdning og i dag har forbedrede forbindelser til Iran og prioriterer en forhandlet aftale. For det tredje var Trump sammen med Israel kritisk over, at aftalen ikke forhindrede Iran i at opbygge den såkaldte 'modstandsakse' – ja, at de ovenikøbet kunne bruge sin forbedrede økonomi, som følge af at sanktioner blev løftet, til at styrke opbygningen af aksens. Selvom kontrollen af atomenergiprogrammet virkede, blev Irans tilstedeværelse med militser og støtte til Hizbollah i Syrien, der grænser op til Israel, et vigtigt argument for Trump til at trække USA ud af aftalen. I stedet skulle Iran kontrolleres med trusler om bål og brand og det, der blev kaldt 'maksimalt pres' på Iran i form af omfattende sanktioner med det sigte at forkrøble den iranske økonomi. Det virkede bare ikke, for en række lande fandt måder at handle med Iran på. Og i iranske forsøg på at lægge pres på EU for at blive i aftalen, begyndte Teheran at overtræde bestemmelser om berigelse og lagring af uran. Trumps strategi fik den modsatte effekt: Iran blev farligere.

Det var situationen, da Joe Biden overtog præsidentposten i 2021. Et erklæret mål for Biden var at få USA tilbage i aftalen, men det lykkedes ikke. Der skete dog to afgørende nye ting: For det første ændrede Golflandende kurs og ville fra 2021 gerne støtte en ny aftale. Baggrunden var, at Saudi-Arabien i september 2019 var blevet ramt hårdt på olieinstallationer, som Houthierne i Yemen tog ansvar for, men som USA og Golfaraberne mente, Iran stod bag; til saudiarabernes store bekymring kom USA dem ikke til hjælp med militær mobilisering mod iranerne. Det fik dem til at tvivle på amerikanerne – og i stedet indledte tilnærmelser til Iran, hvilket førte til fornyede diplomatiske forbindelser mellem Saudi-Arabien og Iran samt til afspænding i regionen, våbenhvile i Yemen og forhandlinger om sikkerhed i Irak. Med andre ord erfarede saudiaraberne, at ligesom med atomaftalen i 2015 gav det faktisk resultater at forhandle med Iran. For det andet betød terrorangrebet på Israel 7. oktober 2023, at Israel indledte en hidsig og omfattende krig mod Hamas, og da Houthier og Hizbollah støttede Hamas ved at sende raketter mod Israel, angreb israelerne også i Yemen, Syrien og Libanon. Det resulterede i en markant svækkelse af 'modstandsaksen', der led yderligere et knæk, da Irans trofaste Assad-regime kollapsede i november 2024, hvilket førte til iransk tilbagetrækning fra Syrien.

Iran var altså blevet markant svækket som følge af Israels krige efter 2023. Dette har betydet to ting: For det første at Trump godt kunne indgå aftale med Iran om atomenergi, nu da argumentet om at det ville føre til styrkelse af 'modstandens akse' var faldet bort. For det andet fik Israel blod på tanden til at sætte angreb ind direkte mod Iran, hvilket Netanyahu ivrigt har argumenteret for nødvendigheden af i mere end 20 år: Iran var svækket, 'modstandens akse' i knæk, det syriske antiluftskyts havde Israel skyndt sig at fjerne, da Assad flygtede til Moskva. Og det iranske antiluftskyts fik samme tur, da Israel angreb Iran i oktober 2024 ved den seneste direkte konfrontation, inden Israel altså startede krigen

mod Iran i juni 2025. Da de 60 dage, Trump have givet Iran til at acceptere sit "take it or leave it offer" udløb – og IAEA samtidig rettede kritik mod Iran for at tilbageholde oplysninger – indledte Israel angrebet på Iran. Man "orienterede" USA, men selvfølgelig havde Trump nikked ja.

Aftalen trak Trump USA ud af i 2018, hvilket var startskuddet til den krig, der nu forløber mellem Israel og Iran – og måske snart også med USA direkte involveret

Ingen trussel mod Israel

Men en direkte anledning i Iran var der ikke. I Oman var der planlagt forhandlinger mellem USA og Iran. Og Iran havde ikke og har aldrig produceret atomvåben – hvorfor der ikke var nogen identificeret trussel om, at Iran kunne angribe Israel med kernevåben. Reelt var der kun to oplagte grunde til, at israelerne angreb natten til 13. juni: De havde åbent luftrum over Syrien til at sende jagere afsted og skulle kun krænke irakisk luftrum i kort tid, og de havde ødelagt det meste af det iranske luftforsvar – og Trump nikkede ja, fordi han kunne bruge angrebet i sit bulder og brag-diplomati over for Iran. For det andet blev Israel i stigende grad internationalt kritiseret for sin krigsførelse i Gaza, som både anvendte sult som våben og systematisk bombe civile mål. En krig i Iran ville aflede opmærksomheden og derfor svække kritikken af Israel, selvom dødstallet dagligt forblev meget højt i Gaza og sultkatastrofen forværret. Israelerne ville i stedet fremstå som Vestens frontkæmper, der fjerner de iranske atombomber – noget, der altså aldrig har været der.

Vi kan ikke med sikkerhed vide, om Trump aktivt gav Israel grønt lys, men alt andet ville være mærkeligt, al den stund USA finansierer Israels krige. Det er amerikanske angrebsvåben, og det er amerikansk missilforsvar, leveret og betalt af USA, som Israel anvender i deres krige. Det første år efter 7. oktober 2023 sendte USA for mere end 17 milliarder US Dollars militærhjælp til Israel. Derfor har USA naturligvis indflydelse på, hvad støtten bliver brugt til og om det tjener amerikanske interesser.

Gang på gang har Trump brugt trusler om, at helvedets porte vil åbne sig, hvis ikke Hamas gør, som han forlanger, og den samme sprogbrug har han anvendt mod Iran: Morgenen efter, at Israel havde indledt krigen, sagde han til iranerne, at her kunne de få en forsmag på, hvad der var i vente, hvis ikke de tog imod hans aftale. Senere forlangte han 'betingelsesløs overgivelse'. Det afviste den iranske leder ayatollah Khamenei i en tale onsdag. Iranerne vil gerne forhandle om en aftale, hvis der kommer en våbenhvile, men kryptisk udtalte Trump på sin rejse hjem fra sit afkortede G7-møde i Canada, at "det bliver noget meget større end en våbenhvile". Mens danske og internationale

kommentatorer og militæksperter hepper på at få Trump til at sende USA direkte ind i krigen mod Iran, siger hans bagland og hans vælgere, at han skal lade være. De siger, at *America First* er uforenelig med at starte store krige. Og baglandet har ret: USA i krig med Iran vil være et farligt skridt for international sikkerhed at tage og et voldsomt anslag mod amerikansk og global økonomi formentlig adskillige år frem.

Det mest absurde i dette scenarie er, at Iran i dag er en væsentlig mindre trussel, end præstestyret var for blot få år siden: Iran står svagt, 'modstandsaksen' er i knæ og ingen efterretninger peger på, at Iran har besluttet sig til at indlede produktion af kernevåben eller endstige er begyndt på det. Tværtimod har iranerne stillet op til forhandlinger med USA i Oman. Der er derfor ingen begrundelse for, at Israel eller USA netop nu skulle gennemføre foregribende angreb (preemptive), for der ikke en identificeret trussel i form af kernevåben til at begrunde og folkeretligt legitimere sådanne foregribende angreb. Der er intet at foregribe. Det israelske angreb på Iran er med andre ord et forebyggende (preventive) angreb, som folkeretten ikke giver hjemmel til.

Det israelske angreb på Iran er et forebyggende (preventive) angreb, som folkeretten ikke giver hjemmel til

Iransk atomenergi og israelske atombomber

Når man hører på Netanyahu, Trump og de mange, der støtter dem, også i den danske debat, kan man få indtryk af, at Iran allerede er bevæbnet med kernevåben eller konkret er i gang med at producere atombomber, men det afvises både af IAEA og det amerikanske efterretningssamfund, så den mest oplagte og mest sikre vej til at forhindre et atombevæbnet Iran er en aftale med landet. Det bekræfter historien også.

Iran har længe arbejdet på at udvikle atomenergi. Det startede under shahen, som USA og Storbritannien havde indsat i 1953, da deres efterretningstjenester gennem et kup afsatte den valgte premierminister Mohammad Mozaddegh, der ville nationalisere den iranske olieindustri. Shahen satte sig enevældigt på regimet med en plan om at ville modernisere Iran til at blive en af verdens største industrinationer. USA støttede, og præsident Eisenhower leverede i 1957 en atomreaktor, så Iran kunne komme i gang med at udvikle atomkraftværker og hundredvis af iranere studerede reaktorfysik på det prestigefyldte amerikanske universitet Massachusetts Institute of Technology (MIT) i Boston. Da revolutionen i 1979 afsatte shahen og ayatollah Khomeini kom til stoppede han planerne med atomenergi. Khomeini kaldte dem *west-toxification* og beordrede, at de store siloer ved atomkraftanlægget skulle anvendes til at lagre hvede i. I 1990'erne begyndte Iran igen at udvikle atomenergi, men med støtte fra Kina. Da det kom til stor krise mellem Kina og USA udløst af Taiwans præsident, der ville gæsteforelæse i USA, blev den bilagt med præsident Bill Clintons tilsagn

om, at USA anerkender et-Kinapolitikken, mens den kinesiske præsident Jiang Zemin erklærede, at Kina ikke længere ville bistå Iran med udvikling af atomenergi. Da det i 2003 blev afsløret, at Iran havde tilbageholdt informationer om deres program, kom det til en stor krise. I fire omgange pålagde FN's Sikkerhedsråd Iran sanktioner, der blev vedtaget fordi Kina undlod at bruge sin veto. Kina fungerede også som en slags mægler mellem Iran og FN i forhandlinger om atomenergiprogrammet. Den rolle viste sig at være nyttig, da Obama og FN forhandlede atomenergiaftalen på plads i 2015. Frem til 2018, hvor Trump trak USA ud af aftalen, var der helt styr på Irans program – og frem til i dag kan det bekræftes af IAEA, at Iran ikke har udviklet atomvåben.

I modsætning til Iran er Israel ikke medlem af 'Traktaten om ikke-spredning af atomvåben' (NPT), men har derimod et stort lager af atombomber. Det var Israels første premierminister Ben-Gurion, der i 1955 besluttede at Israel i sit forsvar skulle have atomvåben, som det på det tidspunkt kun var tre lande, der besad; USA, Storbritannien og Sovjetunionen. Frankrig var i gang med at udvikle dem, og den senere premierminister Shimon Peres blev sendt til Paris, hvor der blev aftalt et fransk-israelsk samarbejde og en fransk reaktor blev leveret til det israelske anlæg i Dimona, hvorefter israelerne gik i gang med at udvikle de eftertragtede våben. Præsident John F. Kennedy og USA fik mistanke om det israelske projekt og forlangte, at Israel skulle tillade amerikanske inspektioner. Israel var imod, men Kennedy lokkede med salg af amerikanske Hawk-missiler, og forhandlinger førte til, at det berømte *Special Relationship* mellem USA og Israel blev etableret: USA, der hidtil havde holdt sig fra at sælge våben til Israel, leverede nu i stadig større omfang – og det blev også aftalt, at Israel og USA skulle konsultere hinanden om mellemøstpolitikken. USA begyndte at sende kontrollører til Dimona, men ifølge deklassificerede dokumenter, *National Archives* publicerede sidste år, førte Israel dem bag lyset, så de på rundvisningerne ikke opdagede våbenproduktionen, men kun forskningsprojekterne, som ifølge Israel alene havde civile og fredelige formål. Kennedy var imod, at Israel fik kernevåben, hvilket var baggrunden for, at han arbejdede stadig tættere sammen med israelerne om levering af våben. Hans idé var, at fik Israel den amerikanske støtte, ville israelerne ikke have behov for atombomber, men Israel ville have begge dele – og fik det. Da Kennedys efterfølger Lyndon B. Johnson blev klar over det, konstaterede han tørt, at det måske var godt nok. Siden har Israel udvidet programmet, og som Nordkorea, der også har udviklet atomvåben, holdt sig ude af NPT, hvilket USA og Europa tilsyneladende ikke har problemer med, når det gælder Israel. Kennedys bestræbelse på at undgå, at Israel blev atomvåbenmagt lykkedes ikke. I stedet blev det indledningen til det meget nære samarbejde mellem USA og Israel om sikkerhed, militære anliggender og mellemøstpolitik, som er blevet udbygget lige siden.

Siden har Israel udvidet programmet, og som Nordkorea, der også har udviklet atomvåben, holdt sig ude af NPT,

hvilket USA og Europa tilsyneladende ikke har problemer med, når det gælder Israel

Storkrig eller diplomati?

Da Trump i maj rejste til Saudi-Arabien, var han irriteret på Netanyahu. Saudi-Arabiens leder Mohamad Bin Salman og Trump var helt enige om, at måden at undgå, at Iran får atomvåben, var at lave en aftale, der sørger for international kontrol med Irans atomenergi-program. Israelerne argumenterede stadig mere hidsigt for at bombe Iran, og det irriterede Trump, der spang Israel over på sin mellemøstrejse. Natten til 13. juni indledte Israel så sit angreb på Iran. Om morgenen kommenterede Trump i beundrende meldinger angrebet og har signaleret, at han overvejer, om amerikanerne skal involvere sig direkte i krigen med Iran. Gør han det, er det lykkedes for Israel at starte en stor angrebskrig mod iranerne, uden at der var identificeret en aktuel og konkret trussel mod Israel. Og på et tidspunkt hvor Iran stod svagt og var villig til at forhandle om en ny aftale.

Går USA sammen med Israel i krigen, kan det åbne en Pandoras æske af uoverskuelige konflikter. Det kan føre til, at Iran går den nordkoreanske og israelske vej ved at stille sig uden for NPT og i hemmelighed producere atomvåben. Eller det kan føre til, at den iranske stat kollapser med stor risiko for voldsomme interne konflikter, spredning af radioaktivt materiale til terrorister, store flygtningestrømme mod Europa, buldrende inflation og økonomisk krise i årene fremover. Det vil være et kæmpe tilbageslag for Trumps *America First*-strategi, og han vil komme i voldsomme interne problemer. Det vil øge de indre splittelser og konflikter i et USA, der i forvejen er ved at falde fra hinanden senest med indsættelse af føderale tropper mod civile i Californien. Et realistisk tilbud om en ny aftale til Iran er ikke en håndsrækning til et, hinsides enhver tvivl, brutalt undertrykkende og ubehageligt regime. Tværtimod er det en håndsrækning til det samlede Vesten – og faktisk også til Israel – i form af et realistisk alternativ til at starte nye store krige, som vil æde Israel op indefra.

**En ny aftale vil være en
håndsrækning til det
samlede Vesten – og
faktisk også til Israel – i
form af et realistisk
alternativ til at starte nye
store krige, som vil æde
Israel op indefra**

Kort efter publiceringen af denne artikel angreb USA tre atomanlæg i Iran i Fordow, Natanz og Isfahan. Ved angrebet anvendte USA seks bunker buster-bomber på atomanlægget Fordow, mens 30 Tomahavk-missiler blev brugt mod de andre atomanlæg. På et pressemøde kl. 4 dansk tid sagde Trump, at angrebet var en kæmpesucces og helt havde ødelagt det underjordiske anlæg i Fordow. Det bestrides af Iran, der siger, der kun er anrettet begrænset skade.

Selvom Iran siger, at USA hele tiden har været bag de israelske angreb på Iran, der blev indledt 13. juni, tyder det på, at Iran reagerer på Israels og USA angreb som to forskellige forløb: Der er ingen forhandlinger mellem Iran og Israel, og så lang tid Israel angriber, svarer Iran igen med missiler og droner mod israelske byer. Men i forhold til det amerikanske angreb tyder det på, at Iran vil afvente resultatet af et hastemøde i FN's Sikkerhedsråd, som Teheran selv har indkaldt til. Iran vil, tror jeg, holde døren åben for forhandlinger med USA og FN om en aftale. Men viser mødet, at Trumps krav til Iran reelt ikke er forhandlinger, men betingelsesløs overgivelse og absolut accept af en aftale, USA strikker sammen, vil den formentlig blive afvist af Iran, der i givet fald sammen med sine allierede grupper vil indlede angreb på amerikanske baser og stillinger i Mellemøsten. Det vil være en voldsom eskalering, som ingen ønsker.

Trump spiller højt spil: Hans angreb kan både være en afslutning i form af en aftale, hvilket er hans mål. Eller det være begyndelsen på en ny, langvarig og dyr krig. Både godkendelsen af de israelske angreb og sit eget angreb skal ses som massivt pres på Iran for at få landet til at acceptere Trumps betingelser for en aftale. Han har brugt Israel som fortrop, og deres angreb skulle illustrere, hvad der sker, hvis Iran ikke overgiver sig. Det amerikanske angreb med bunker busters, og trusler om flere, var så trumfen, der skulle få Iran til at lægge sig fladt ned. Gør Iran det, har Trump fået en succes, der vil overskygge, at han har handlet både uden om Kongressen, uden om det amerikanske demokrati og uden et FN-mandat – og ovenikøbet klokkeklart imod folkeretten, fordi der ingen trussel var mod USA, der kunne begrunde og legitimere angrebet.

Lægger Iran sig ikke fladt ned, men reagerer med at mobilisere sine allierede i den svækkede modstandensakse – proiranske militser i Irak, Hizbollah, houthierne – til at angribe amerikanske mål og selv indleder angreb på baser i Irak, Kuwait, Qatar og Forenede Arabiske Emiraterer, er det begyndelsen på ny amerikansk krig i Mellemøsten. Er det resultatet, vil både hans bagland og Det Demokratiske Parti overdænge ham med kritik. Det samme vil det internationale samfund. ■

Præsident Trump i Det Situation Room, 21. juni 2025, under nattens angreb på de iranske atomanlæg [FOTO: Det Hvide Hus]

Trump spiller højt spil: Hans angreb kan både være en afslutning i form af en aftale – eller begyndelsen på en ny, langvarig og dyr krig

Lars Erslev Andersen (f. 1956) er seniorforsker, dr. phil. ved Dansk Institut for Internationale Studier. Seneste bog er *Den amerikanske mission. Mytologi og magt (2023)*. Arbejder nu på bogen *De forjættede lande. Historien bag USA's nære forhold til Israel*.

ILLUSTRATION: Teheran, 15. juni 2025: Røg stiger op fra den iranske hovedstad efter at være ramt af israelske luftangreb [FOTO: Middle East Images/Abaca/Ritzau Scanpix]

Apropos denne artikel:

James Smith: Hvis Israel ville, kunne de angribe den eneste fungerende atomreaktor i Iran – og forårsage en ulykke på linje med Fukushima

Ukrainebrief: Vil Putin hjælpe Iran?

Sune Haugbølle: Vores politikere bifalder krigen med stille resignation. For Irans nederlag er i vores interesse – folkeret eller ej. Det er sådan, folkeretten smuldrer

